

SUSRETI PEDAGOGA

NACIONALNI NAUČNO-STRUČNI SKUP

U POTRAZI ZA KVALITETNIM OBRAZOVANJEM I VASPITANJEM

IZAZOVI I MOGUĆA REŠENJA

**ZBORNİK
RADOVA**

Filozofski fakultet
22. maj 2023.



УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ



Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
Institut za pedagogiju i andragogiju
Pedagoško društvo Srbije

Susreti pedagoga
Nacionalni naučni skup
U potrazi za kvalitetnim obrazovanjem i vaspitanjem:
izazovi i moguća rešenja
22. maj 2023. godine, Beograd
Zbornik radova



Izdavači

Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet
Institut za pedagogiju i andragogiju
Čika Ljubina 18–20, Beograd

Pedagoško društvo Srbije
Terazije 26, Beograd

Za izdavača

Prof. dr Jovan Miljković
Maja Vračar

Urednici

Doc. dr Zorica Šaljić
Doc. dr Saša Dubljanin
Prof. dr Aleksandra Pejatović

Recenzenti saopštenja

Prof. dr Radovan Antonijević
Prof. dr Biljana Bodroški Spariosu
Doc. dr Aleksandar Bulajić
Prof. dr Miomir Despotović
Prof. dr Emina Hebib
Prof. dr Aleksandra Ilić Rajković
Prof. dr Živka Krnjaja
Doc. dr Ivana Jeremić
Doc. dr Bojan Ljujić
Doc. dr Maja Maksimović
Prof. dr Nataša Matović
Doc. dr Vladeta Milin
Prof. dr Jovan Miljković
Prof. dr Lidija Miškeljin

Nevena Mitranić, asistent
Luka Nikolić, istraživač-saradnik
Doc. dr Nataša Nikolić
Prof. dr Violeta Orlović Lovren
Prof. dr Dragana Pavlović Breneselović
Dragana Purešević, asistent
Prof. dr Lidija Radulović
Doc. dr Mirjana Senić Ružić
Prof. dr Vera Spasenović
Prof. dr Milan Stančić
Prof. dr Aleksandar Tadić
Prof. dr Jelena Vranješević
Prof. dr Nataša Vujisić Živković

Priprema za štampu i prelom

Dosije studio, Beograd

Dizajn korica

Mirjana Senić Ružić
Zorica Šaljić

Štampa

Pedagoško društvo Srbije, Beograd

Tiraž

100

ISBN 978–86–80712–49–9

Izdavanje zbornika radova finansirano je sredstvima Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije.

Odeljenje za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Pedagoško društvo Srbije organizovali su u okviru Susreta pedagoga nacionalni naučni skup sa temom „U potrazi za kvalitetnim obrazovanjem i vaspitanjem: izazovi i moguća rešenja”. Cilj skupa bio je da se razmotre savremena saznanja o odlikama ostvarivanja i pretpostavkama razvijanja kvalitetnog obrazovanja i vaspitanja, analizira stanje razvijenosti i efekti funkcionisanja obrazovnog sistema i prakse vaspitno-obrazovnog rada, kritički razmotre aktuelne i moguće strategije unapređivanja kvaliteta obrazovanja i vaspitanja, kao i da se sagledaju izazovi i teškoće u načinu ostvarivanja i održivosti promena usmerenih na razvoj kvaliteta u ovoj oblasti.

KVALITET OBRAZOVANJA ILI KVALITETNO RANGIRANJE – PRIMER *TIMES HIGHER EDUCATION* RANGIRANJA UNIVERZITETA¹

Luka Đ. Nikolić²

Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet

Lidija R. Radulović³

Univerzitet u Beogradu, Filozofski fakultet

Apstrakt:

U radu je analizirana jedna od najpoznatijih globalno prepoznatljivih metodologija za rangiranje univerziteta – Times Higher Education (THE) metodologija. Kao okvir za analizu korišćen je model konceptualizacije kvaliteta koji su razvili Šindlerova i saradnici. Ovaj model konceptualizuje kvalitet visokog obrazovanja kroz četiri pristupa i predstavlja indikatore svakog od njih. Uporedili smo indikatore THE metodologije sa pokazateljima različitih konceptualizacija kvaliteta sa ciljem da utvrdimo koja konceptualizacija kvaliteta se nalazi u njenoj osnovi, koliko je metodologija konzistentno razrađena i validna za tu konceptualizaciju i šta su ograničenja ovakvog viđenja kvaliteta. Nalazi ukazuju na to da THE metodologiju možemo svrstati u onu grupu pristupa koja kvalitet konceptualizuje kao izuzetnost. Bez obzira na koherentnost koja postoji i koja bi ukazivala na validnost metodologije, otvaraju se pitanja ograničenja ovakvog shvatanja kvaliteta i kritičkog preispitivanja ovog problema sa pedagoškog aspekta.

Ključne reči: visokoškolsko obrazovanje, univerzitet, kvalitet kao izuzetnost

Uvod

Postojanje različitih metodologija rangiranja univerziteta (Bodroški i Matović, 2014), kao i literatura koja se bavi kvalitetom u visokoškolskom obrazovanju (Schindler et al., 2015) svedoče o različitim načinima konceptualizovanja kvaliteta visokoškolskog obrazovanja. Istovremeno, u javnom, a često i u akademskom diskursu, kao imperativ se postavlja što bolje kotiranje univerziteta na rang listama. Ne želeći *a priori* da zastupamo, a ni da dovodimo u pitanje ovo nastojanje, smatramo važnim razumeti o čemu govori pozicija na određenoj rang listi. Razumevanje metodologije rangiranja je preduslov za sagledavanje ranga univerziteta, reakcija naučne i šire javnosti, mogućnosti za

1 „Realizaciju ovog istraživanja finansijski je podržalo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije u sklopu finansiranja naučnoistraživačkog rada na Univerzitetu u Beogradu – Filozofskom fakultetu (broj ugovora 451-03-47/2023-01/ 200163).”

2 luka.nikolic@f.bg.ac.rs

3 liradulo@f.bg.ac.rs

napredovanje na rang listi ili za odustajanje od rangiranja. Značaj razumevanja najpoznatijih metodologija rangiranja proizilazi i iz njihovog uticaja na konceptualizovanje kvaliteta. U ovom radu fokusiraćemo se na jednu od najuticajnijih metodologija rangiranja univerziteta – Times Higher Education (THE) sa ciljem da sagledamo i kritički preispitamo shvatanje kvaliteta na kome je ovo rangiranje zasnovano.

U prikazu ćemo se osloniti na najnoviju verziju ove metodologije iz 2022. godine upoređujući je sa ranijim verzijama o kojima je u našoj sredini već pisano (Bodroški Spariosu i Matović, 2014), a analizu ćemo organizovati oko pitanja: koja konceptualizacija kvaliteta se nalazi u njenoj osnovi, koliko je metodologija konzistentno razrađena i validna za tu konceptualizaciju i šta su ograničenja ovakvog viđenja kvaliteta.

Konceptualizacija kvaliteta u osnovi THE metodologije

Times Higher Education je britanski časopis nastao početkom 70-ih godina dvadesetog veka koji se fokusirao na pitanja u vezi sa visokim obrazovanjem. U međuvremenu se razvio kao multinacionalna i multimilionska kompanija koja prati tržište visokog školstva i pruža studentima informacije potrebne za izbor univerziteta, pretendujući da postane vodeća sila u posedovanju podataka o visokoškolskom obrazovanju (*Times Higher Education*, 2023).

U fokusu rada biće njihova metodologija za rangiranje univerziteta koja sadrži opise 13 indikatora koji su grupisani u 5 oblasti: *nastava*, *istraživanje*, *citiranost*, *međunarodna saradnja* i *prihod od privrede*. U Tabeli 1 prikazani su indikatori u okviru svake od oblasti i njihov udeo u ukupnoj oceni.

Tabela 1. Prikaz THE metodologije

Oblasti	Indikatori	Udeo indikatora u oceni (2010)	Udeo indikatora u oceni (2022)
Nastava	reputacija nastave na univerzitetu dobijena na osnovu rezultata anketiranja akademske zajednice	15%	15%
	broj studenata po nastavniku	6%	4.5%
	odnos broja diploma stečenih na osnovnim i doktorskim studijama	4.5%	2.25%
	broj odbranjenih doktorskih disertacija po nastavniku	2.25%	6%
	prihod institucije po zaposlenom nastavniku/istraživaču	2.25%	2.25%
Istraživanje	reputacija koju univerzitet ima u istraživanju određene naučne oblasti	18%	18%
	prihod od istraživanja po nastavniku/istraživaču	6%	6%
	produktivnost nastavnika/istraživača merena na osnovu broja objavljenih radova u visoko rangiranim časopisima	6%	6%

Oblasti	Indikatori	Udeo indikatora u oceni (2010)	Udeo indikatora u oceni (2022)
Citiranost	Navodenje institutske afilijacije u visoko rangiranim naučnim časopisima u šestogodišnjem periodu	30%	30%
	odnos broja domaćih i stranih studenata	2.5%	2.5%
Međunarodna saradnja	odnos broja domaćih i stranih nastavnika/ istraživača	2.5%	2.5%
	procenat radova objavljenih sa autorima iz inostranstva u odnosu na ukupni broj radova u oblasti	2.5%	2.5%
Prihod od privrede	prihod po zaposlenom nastavniku istraživaču koji univerzitet ostvaruje angažujući se na unapređivanju privrede	2.5%	2.5%

Adaptirano prema Bodroški Sparirosu i Matović (2014) i Times Higher Education World University Ranking Methodology 2023 (2022)

THE metodologija sadrži indikatore za različite aktivnosti univerziteta i različite odlike kvaliteta. Navedeni indikatori ustalili su se u ovoj metodologiji, dok je njihov udeo u ukupnoj oceni vremenom minimalno menjan. Menjani su i izvori podataka o objavljenim radovima i citiranosti (ranije su prikupljeni u citatnoj bazi Web of Science, a u najnoviji verziji u bazi SCOPUS). Vremenom je povećavan broj rangiranih univerziteta, tako da ih se u najnovijoj listi nalazi 1799.

Kako bismo THE pristup rangiranju i indikatore sagledali iz perspektive načina na koji je u njima konceptualizovan kvalitet, kao orijentir za analizu koristićemo model kvaliteta u kontekstu visokoškolskog obrazovanja koju su razvili Šindlerova i saradnici (Schindler et al, 2015). Analizirajući naučne članke i stručne publikacije ovi autori izdvajaju nekoliko pristupa shvatanju kvaliteta: 1) *kvalitet kao ispunjavanje svrhe* (prepoznatljiv kroz ispunjavanje kriterijuma postavljenih od strane same ustanove ili akreditacionih i regulatornih tela); 2) *kvalitet kao izuzetnost* (određen kao ekskluzivnost proizvoda i usluga koja je vidljiva kroz kredibilitet, legitimitet, reputaciju i prestiž ustanove i proverava se rangiranjem); 3) *kvalitet kao odgovornost* (efikasno korišćenje resursa u obrazovanju i razvoja ljudskog kapitala; pripremljenost studenata za svet rada) 4) *transformativno shvatanje kvaliteta* (koje se prepoznaje u holističkom pristupu razvoju studenata) (Ibid). Već i sama činjenica da THE metodologija ima za cilj da rangira univerzitete može ukazivati na shvatanje kvaliteta kao izuzetnosti. Da bismo proverili ovu pretpostavku pristupili smo analizi odnosa između indikatora THE metodologije i indikatora shvatanja kvaliteta kao izuzetnosti. U razumevanju značenja indikatora osim na eksplicitna definisanja indikatora u THE metodologiji, oslonili smo se na radove koji objašnjavaju koncepte: reputacije, legitimiteta, kredibiliteta i prestiža.

Svesni opasnosti različitih tumačenja, u postupku analize najpre je svaki od istraživača zasebno ukrstio dve grupe indikatora, a zatim se kroz konsenzus došlo do rezultata prikazanih u Tabeli 2.

Tabela 2: Odnos indikatora THE Metodologije i indikatora kvaliteta shvaćenog kao izuzetnost

Indikatori THE Metodologije	Indikatori kvaliteta shvaćenog kao izuzetnost				
	Reputacija	Kredibilitet	Legitimitet	Rangiranje	Prestiž
N.1. reputacija institucije na osnovu upitnika	+			+	+
N.2. broj studenata po nastavniku		+		+	
N.3. odnos broja diploma stečenih na osnovnim i doktorskim studijama		+		+	+
N.4. broj odbranih doktorskih disertacija po nastavniku		+		+	+
N.5. institucionalni prihod po zaposlenom nastavniku/istraživaču			+	+	+
I.1. reputacija istraživanja institucije dobijena na osnovu upitnika	+			+	+
I.2. prihod od istraživanja po nastavniku/istraživaču			+	+	+
I.3. produktivnost nastavnika/istraživača merena na osnovu broja objavljenih radova u visoko rangiranim časopisima			+	+	+
C.1. Navođenje institutske afilijacije u visoko rangiranim naučnim časopisima u šestogodišnjem periodu	+	+	+	+	+
MS.1. odnos broja domaćih i stranih studenata	+			+	+
MS.2. odnos broja domaćih i stranih nastavnika/istraživača	+			+	+
MS.3. procenat radova objavljenih sa autorima iz inostranstva u odnosu na ukupni broj radova u oblasti			+	+	+
PP.1. prihod po zaposlenom nastavniku/istraživaču koji univerzitet ostvaruje angažujući se na unapređivanju privrede			+	+	+

(N. – oblast nastava; I. – oblast istraživanje; MS. – oblast međunarodna saradnja; PP – prihod od privrede)

Prvi indikator u oblasti nastave eksplicitno je određen preko termina reputacija, te možemo govoriti o skladnosti ovih indikatora. Naredna tri indikatora u istoj oblasti mogu se smatrati pokazateljem kredibiliteta, budući da se kao jedna od dimenzija kredibiliteta vidi sposobnost da se neko dovede do uspeha i visokih zvanja (Little & Green, 2021). Budući da se univerziteti koji razvijaju veliki broj doktora nauka smatraju prestižnim (Breault & Callejo Pérez, 2012), ovi indikatori ukazuju i na prestiž. Institucionalni prihod po nastavniku/istraživaču, podrazumeva prestiž, ali svedoči i o legiti-

mitetu jer legitimna ustanova je ona koja proizvodi višak vrednosti (Miotto et al., 2020). Indikatori u oblasti istraživanja zasnivaju se na podacima iz upitnika o reputaciji. Možemo smatrati da se kroz ovaj indikator vrednuju prestiž i reputacija, budući da samo prestižni istraživači i nastavnici mogu doći u situaciju da rangiraju druge. Istraživački prihod po nastavniku i istraživaču može se smatrati pokazateljem legitimiteta, istovetno razlozima objašnjenim u argumentaciji institucionalnog prihoda. Istraživačka produktivnost govori o prestižu jer je „prestižna ustanova ona koja je posvećena stvaranju novog znanja kao i traženju načina da proširuje to znanje” (Breault & Callejo Pérez, 2012, str. 55). Citiranost možemo smatrati pokazateljem prestiža, kredibiliteta i reputacije, budući da svedoči o doprinosu novim naučnim znanjima i prepoznatljivosti univerziteta sa kojih autori dolaze. Indikatori koji se odnose na internacionalnost, mogu se uvezati sa prestižom, budući da prestižni univerziteti imaju priliku da zaposle kvalitetno osoblje (Breault & Callejo Pérez, 2012, str. 57). Kada je reč o inostranim studentima može se govoriti i o reputaciji budući da će oni birati što uglednije univerzitete (Harvey & Green, 1993). Međunarodno ko-autorstvo možemo ponovo svrstati pod legitimitet i prestiž, istovetno indikatorima produktivnosti istraživanja i citiranosti. Saradnja sa privredom ukazuje na prestiž, jer prestižni univerziteti ostvaruju različita partnerstva (Breault & Callejo Pérez, 2012, str. 57), ali kada je univerzitet sposoban da proizvodi materijalne vrednosti i saraduje sa društvom može se govoriti o njegovom legitimitetu (Cheng & Tam, 1997; Miotto et al., 2020).

Iako se neki segmenti THE metodologije mogu povezati sa drugim konceptualizacijama kvaliteta (ostvarivanje standarda – kvalitet kao ispunjavanje svrhe, ili materijalni i tehnički uslovi – kvalitet kao odgovornost) analiza je potvrdila da je ona dominantno u skladu sa shvatanjem kvaliteta kao izuzetnosti.

THE metodologija kao način merenja izuzetnosti

Prethodna analiza pokazuje da THE metodologiju možemo smatrati validnom za merenje izuzetnosti, budući da svi njeni indikatori odgovaraju shvatanju kvaliteta kao izuzetnosti i da ne postoje indikatori izuzetnosti koji njome nisu obuhvaćeni. Logika rangiranja univerziteta i ima svrhu da izdvoji univerzitete koji dostižu ekskluzivnost proizvoda i usluga što govori o kvalitetu kao izuzetnosti (Schindler et al., 2015).

Ostaju pitanja da li su indikatori dovoljno jasno izdvojeni i da li je način prikupljanja podataka odgovarajući. Takođe, nejasno je kako je izvršeno ponderisanje različitih oblasti rada univerziteta. Još jedna upitna odlika ove metodologije tiče se odnosa između pojedinih indikatora, budući da se oni međusobno preklapaju i definišu jedni preko drugih, na primer kada se prestižna institucija definiše kao ona koja ima visoku reputaciju (Breault & Callejo Pérez, 2012). Moguće je da više indikatora meri istu vrednost, što veliki broj indikatora samo zamagljuje. Problem je i što se podaci dobijaju na osnovu anketiranja predstavnika akademske zajednice čija se kompetentnost procenjuje na osnovu sličnih kriterijuma. Uz to, indikatori utiču da se mesto na rang listi teško može promeniti jer najbolji studenti i nastavnici biraju prethodno najbolje rangirane univerzitete.

Ipak, moglo bi se reći da THE metodologija predstavlja valjanu metodologiju za merenje kvaliteta kao izuzetnosti i rangiranje univerziteta, ukoliko je cilj kreirati jedinstvenu rang listu na osnovu procene proizvoda delovanja univerziteta. Konsekventno, ovakvo rangiranje nema za svrhu unapređivanje kvaliteta univerziteta, niti vrednovanje procesa koji vode do ovakvih ishoda, već izdvajanje izuzetnih univerziteta, prema predeterminisanim kriterijumima.

Kvalitet ili izuzetnost

Nezavisno od toga koliko THE metodologija valjano meri izuzetnost, potpuno je različito pitanje da li je merenje izuzetnosti isto što i merenje kvaliteta visokoškolskog obrazovanja.

Poistovećivanje metodologije rangiranja sa vrednovanjem kvaliteta zanemarilo bi postojanje različitih konceptualizacija kvaliteta, indikatora, kao i svrha evaluacije i rangiranja. Kritička analiza THE metodologije zahteva da se sagleda i čega u njoj nema, a moglo bi se očekivati ukoliko prihvatimo drugačiju konceptualizaciju kvaliteta. Ako pođemo od gorepomenute kategorizacije pristupa kvalitetu, uočićemo da i najbolje razrađena metodologija merenja izuzetnosti zanemaruje indikatore drugih konceptualizacija. Uz to, model konceptualizovanja kvaliteta Šindlerove i saradnika i sam može biti predmet kritike. Iako obuhvata različite pristupe kvalitetu i može se smatrati multimedialnim, upitno je da li obuhvata i naglašava sve perspektive i vrednosti koje stoje iza različitih shvatanja kvaliteta. Na primer, iako bi se kroz interpretaciju transformativnog shvatanja kvaliteta i shvatanja kvaliteta kao ispunjavanja svrhe moglo naći mesta za vrednosti pravednosti i participativnosti, način na koji su ona razrađena u modelu, ne upućuju na te vrednosti. Takođe, usmerenost na kreiranje indikatora za merenje kvaliteta, nosi rizik od atomizacije ovog složenog fenomena, a nastojanje da se odredi „set predefinisanih standarda” (Schindler et al., 2015, str. 5) ukazuje na zanemarivanje značaja konteksta, što je suprotno nekim savremenim tendencijama razumevanja kvaliteta (Mitrović i Radulović, 2011, 2014).

Ostajanje samo na shvatanju kvaliteta kao izuzetnosti, kao u THE metodologiji, nosi i niz drugih nedostataka i posledica po kvalitet visokoškolskog obrazovanja: zanemarivanje različitosti i onemogućavanje da univerzitet bude prepoznat kao kvalitetan na različite načine (Bodroški Spariosu, 2015), favorizovanje takmičenja umesto saradnje (Egetenmeyer & Käßlinger, 2018), promovisanje shvatanja kvaliteta isključivo kao izuzetnosti.

Sa pedagoške tačke gledanja ova metodologija zanemaruje obrazovni proces i nema formativnu ulogu. Iako se eksplicira da metodologija i samo rangiranje treba da služe studentima kao orijentir za izbor univerziteta, isključujući perspektivu studenata, stavlja ih u ulogu korisnika – potrošača na tržištu (Ibid).

Zaključak

Značajno je razumeti kvalitet kao kompleksan i dinamičan koncept na čije razumevanje utiču različiti teorijski pristupi, vrednosti, interesi, svrhe njegovog definisanja. Samim tim upitna je mogućnost njegovog merenja, a još više preko uniformnih dekontekstualizovanih indikatora. THE metodologija možda jeste adekvatna za rangiranje univerziteta, ali ne i za sveobuhvatno vrednovanje i unapređivanje visokoškolskog obrazovanja. Na pedagozima je da preispituju načine konceptualizovanja kvaliteta i vrednosti u njihovim osnovama, tragajući za odgovarajućim metodologijama i praksama.

Literatura

- Bodroški, B. i Matović, N. (2014). Metodologija rangiranja univerziteta sa stanovišta kvaliteta obrazovanja. U: D. Pavlović Breneselović, Ž. Krnjaja i L. Radulović (ur.), *Pedagoški modeli evaluacije i strategije razvijanja kvaliteta obrazovanja* (str. 141–165). Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Bodroški Spariosu, B. (2015). Kriterijumi i indikatori kvaliteta delatnosti univerziteta: u-multirank pristup. U: E. Hebib, B. Bodroški Spariosu i A. Ilić Rajković (ur.), *Istraživanja i razvoj kvaliteta obrazovanja u Srbiji – stanje, izazovi i perspektive* (str. 79–91). Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Breault, D. A., & Callejo Pérez, D. M. (2012). Why Are Prestige and Change in Higher Education So Complicated? *Counterpoints*, 401(1), 35–58.
- Cheng, Y. C., & Tam, W. M. (1997). Multi-models of quality in education. *Quality Assurance in Education*, 5(1), 22–31. Dostupno na <https://doi.org/10.1108/09684889710156558>
- Egetenmeyer, R., & Käpplinger, B. (2018). Professionalization and Quality Management: Struggles, Boundaries and Bridges Between Two Approaches. In: B. Käpplinger, K. Ovesni, & J. Vranješević (Eds.), *Strategies to Improve Quality of Education* (pp 41–58). Belgrade: Institute for Pedagogy and Andragogy, Faculty of Philosophy, University of Belgrade & Institut für Erziehungswissenschaft, Justus-Liebig-Universität Gießen, Germany
- Harvey, L., & Green, D. (1993) Defining Quality. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 18(1), 9–34. Dostupno na <https://doi.org/10.1080/0260293930180102>
- Little, D., & Green, D. A. (2021). Credibility in educational development: trustworthiness, expertise, and identification. *Higher Education Research & Development*, 41(3), 804–819. Dostupno na <https://doi.org/10.1080/07294360.2020.1871325>
- Mitrović, M. i Radulović, L. (2011). Načini razumevanja i konceptualizovanja kvaliteta obrazovanja u nastavi. U: N. Kačavenda-Radić, D. Pavlović-Breneselović i R. Antonijević (ur.), *Kvalitet u obrazovanju* (str. 135–155). Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Mitrović, M. i Radulović, L. (2014). Elementi za strategiju građenja kvaliteta nastave. U: D. Pavlović Breneselović, Ž. Krnjaja i L. Radulović (ur.), *Pedagoški modeli evaluacije i strategije razvijanja kvaliteta obrazovanja* (str. 141–165). Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Miotto, G., Del-Castillo-Feito, C., & Blanco-González, A. (2020). Reputation and legitimacy: Key factors for Higher Education Institutions' sustained competitive advantage. *Journal of Business Research*, 112(1), 342–353. Dostupno na <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.11.076>
- Schindler, L., Puls-Elvidge, S., Welzant, H., & Crawford, L. (2015). Definitions of quality in higher education: A synthesis of the literature. *Higher Learning Research Communications*, 5(3), 3–13. Dostupno na <http://dx.doi.org/10.18870/hlrc.v5i3.244>
- Times Higher Education World University Ranking Methodology 2023 (2022). *THE World Universities Insights Limited*.
- Times Higher Education (2023, February 26). *About Us*. Dostupno na <https://www.timeshighereducation.com/about-us>